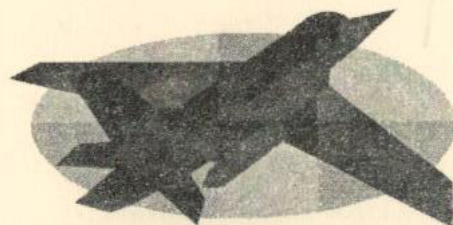


МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

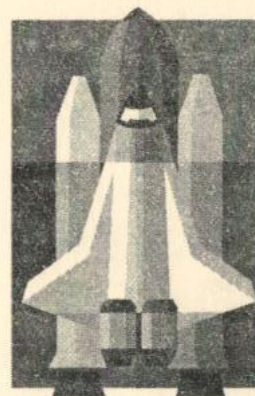


МАТЕРІАЛИ

V Міжнародної науково-практичної конференції

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ
В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ**

20-21 квітня 2010 р.



Київ 2010

УДК: 009 (082)

Актуальні проблеми психології діяльності в особливих умовах: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 20-21 квітня 2010 р., Національний авіаційний університет / за заг. ред. О.В. Петренка, О.М. Ічанської. – К. : Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУ-друк». 2010. – 128 с.

Містить матеріали доповідей щорічної науково-практичної конференції з проблем психології діяльності в особливих умовах.

Організаційний комітет

Голова оргкомітету:

В.П. Харченко, д-р тех. н., проф., заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, проректор з наукової роботи Національного авіаційного університету

Заступник голови оргкомітету:

О.В. Петренко, к. психол. н., доц., завідувач кафедри авіаційної психології, заступник директора Гуманітарного інституту НАУ з наукової роботи

Члени оргкомітету:

О.М. Ічанська, доц.

С.С. Луппо, ст. викл

Л.В. Помиткіна, доц.

О.І. Западенко, викл.

О.В. Сечейко, доц.

Я.І. Пономаренко, зав. лаб.

О.В. Гірчук, ст. викл.

Н.С. Хімченко, викл.

В.В. Злагодух, ст. викл.

Секретаріат конференції

О.В. Гірчук (голова секретаріату)

А.В. Нагайко

*Рекомендовано до друку вченою радою
Гуманітарного інституту НАУ
(Протокол №7 від 14 квітня 2010 р.)*

такому випадку він характеризує лише регулятивні можливості суб'єкта, які, на наш погляд, суттєво коливатимуться залежно від енергетичних, інформаційних, просторових та часових особистісних параметрів, кожен з яких є окремою підсистемою засобів регуляції діяльності та потребує ґрунтовного дослідження. Отже психологічний ресурс суб'єкта професійної діяльності складає індивідуально форматовану композицію психічних засобів, що відображають наявну або потенційну можливість ефективного використання регулятивних систем особистості, яка знаходиться в конкретних енерго-інформаційних та просторово-часових відносинах щодо вирішення поставлених завдань, обумовлюючи таким чином її професійну успішність.

Зінаїда Мазуренко

м. Київ

Професійний психофізіологічний відбір працівників локомотивних бригад

Професійний психофізіологічний відбір (ППФВ) є складовою частиною професійного і призначений для виявлення у кандидатів тих професійно важливих психофізіологічних якостей, які необхідні для успішного опанування професійними знаннями, навичками і вміннями, що визначають успішність навчання у встановлені терміни та ефективність подальшої

професійної діяльності по конкретній спеціальності [1]. Потреба в ППФВ обумовлена обмеженістю можливостей розвитку ряду психологічних і, особливо, психофізіологічних якостей людини, а також наявністю певної групи спеціальностей, що пред'являють до людини підвищені, некомпенсовані вимоги [2]. Недостатній рівень розвитку необхідних для тієї або іншої спеціальності професійно важливих психологічних і психофізіологічних якостей обумовлює професійну непридатність, неефективну адаптацію до умов професійної діяльності. Це відноситься в першу чергу до генетично обумовлених якостей. Теоретичне обґрунтування, методологічні й методичні підходи до рішення проблеми ППФВ спеціалістів, а також загальні принципи побудови системи ППФВ достатньо повно викладені в роботах В.А.Бодрова, Б.В.Кулагіна, А.О.Навакатикяна, В.Л.Маришука, К.К.Платонова, і деяких інших [3].

Що стосується створення системи ППФВ на залізницях України, то крім наукового обґрунтування, процедура проведення ППФВ регулюється державними нормативно-правовими актами України. Одним з них є у спільний наказ Міністерства охорони здоров'я України і Державного комітету по нагляду за охороною праці №263/121 від 3.09.94 року, який містить перелік професійних психофізіологічних якостей необхідних для працівників локомотивних бригад. На сьогоднішній день ППФВ впроваджений поки що тільки для працівників локомотивних бригад оскільки згідно даних аналізу стану безпеки руху поїздів на залізницях

України, близько 84% транспортних подій пов'язані з впливом «людського чинника», з них 73% припадає саме на локомотивні бригади.

Результати впливу ППФВ на безпеку руху поїздів просліджуються на прикладі залізниць Росії. Так аналіз, проведений на Свердловській залізниці з моменту введення профвідбору, показує, що кількість аварій і браків у роботі з вини локомотивних бригад скоротилась більш ніж у 2 рази.

Подальше впровадження та вдосконалення системи ППФВ на залізничному транспорті України є доцільним не тільки для працівників локомотивних бригад, а й для інших спеціальностей операторського профілю, пов'язаних з безпекою руху поїздів (поїзний диспетчер, маневровий диспетчер, черговий по станції, черговий по парку і т.д).

Література:

1. Основы профессионального психофизиологического отбора / Н. В. Макаренко, Б. А. Пухов, Н. В. Кольченко и др.— Киев: Наук, думка, 1987.—244 с.
2. Основы психофизиологии / Александров Ю.И., Шевченко Д.Г., Александров И.О. и др. - М., 1997. - 430 с.
3. Маслюк В.В. Обґрунтування критеріїв професійного психофізіологічного відбору машиністів локомотивів: Автореф. дис... к-та мед. наук. - 2001. - 57 с.